



Datum
2021-05-18
Vår referens
Jonas Nygren
Strateg
jonas.nygren@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet - Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program STK-2021-474

Sammanfattning

Malmö stad har av Utbildningsdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på promemorian Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program (U2021/01877). I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges ett bemyndigande att besluta om vissa avvikelser från vad som annars gäller för högskoleförberedande program för att möjliggöra försöksverksamhet med yrkesinriktning på högskoleförberedande program. Bemyndigandet föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. I promemorian föreslås även att en försöksverksamhet med en handelsinriktning med yrkeskurser på ekonomiprogrammet ska inledas. Förordningen om försöksverksamhet på ekonomiprogrammet med handelsinriktning föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Förordningen ska tillämpas på utbildning under perioden fr.o.m. läsåret 2023/2024 t.o.m. läsåret 2025/2026.

I ärendets beredning har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden getts möjlighet att yttra sig. Sammantaget ställer sig nämnden positiv till de framlagda förslagen i promemorian. Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar det till Utbildningsdepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet

Beslutsunderlag

- Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program
- Remiss från Utbildningsdepartementet - Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 210531 Remiss från Utbildningsdepartementet - Promemorian Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 210430 § 67
- Förslag till yttrande

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-05-31

Kommunstyrelsen 2021-06-09

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ärendet

Malmö stad har av Utbildningsdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på promemorian Försöksverksamhet med yrkesinriktningar på högskoleförberedande program (U2021/01877). I ärendets beredning har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden getts möjlighet att yttra sig.

Bakgrund

Samtidigt som många ungdomar idag har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden råder det brist på arbetskraft inom flera sektorer. Bland de nationella programmen inom den svenska gymnasieskolan finns både högskoleförberedande program och yrkesprogram. En majoritet av eleverna som är behöriga till nationella program väljer en högskoleförberedande utbildning. Efter avslutade studier på ett högskoleförberedande program är det cirka fyra av tio ungdomar som väljer att inte studera vidare och istället söker sig till arbetsmarknaden. Samtidigt råder det stor brist på yrkesutbildad arbetskraft och sannolikheten för en smidig etablering på arbetsmarknaden är högre för elever som gått ett yrkesprogram inriktat mot en sektor där det råder brist på arbetskraft, än för elever som efter en högskoleförberedande utbildning söker sig direkt till arbetsmarknaden.

Det finns med andra ord brister i matchningen mellan många ungdomars val av utbildning och behoven på arbetsmarknaden. Det kan även noteras att förutsättningarna att fatta beslut om utbildning med en tydlig yrkesutgång skiljer sig åt betänkligt bland elever i grundskolans årskurs 9. För vissa elever är det naturligt att redan då fatta beslut om en framtida yrkesinriktning, för andra elever är det alltför tidigt.

Promemorian i korthet

I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska ges ett bemyndigande att besluta om vissa avvikelser från vad som annars gäller för högskoleförberedande program för att möjliggöra försöksverksamhet med yrkesinriktning på dessa program. Syftet är att pröva nya vägar för att ge fler elever som vill arbeta direkt efter gymnasieskolan sådana kunskaper och färdigheter som arbetsgivare efterfrågar. Bemyndigandet föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

I promemorian föreslås även att en försöksverksamhet med en handelsinriktning med yrkeskurser på ekonomiprogrammet ska inledas. Försöksverksamheten ska bygga på frivillighet. En huvudman ska kunna beviljas deltagande i försöksverksamheten om huvudmannen erbjuder utbildning på ekonomiprogrammet och försäljnings- och serviceprogrammet inom samma skolenhet. Vidare ska det vara en förutsättning att det finns ett lokalt programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv. Huvudmannen ska säkerställa att lokala programrådet ges möjlighet att medverka i det systematiska kvalitetsarbetet för utbildningen. Statens skolverk ska vara den myndighet som administrerar försöksverksamheten och som utifrån inkomna ansökningar avgör vilka huvudmän som får delta i försöksverksamheten. Förordningen om försöksverksamhet på

ekonomiprogrammet med inriktning handel inom gymnasieskolan föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. Förordningen ska tillämpas på utbildning från och med läsåret 2023/2024 t.o.m. läsåret 2025/2026.

I försöksverksamheten föreslås ekonomiprogrammet omfatta en ny nationell inriktning benämnd handel som ska innehålla yrkesämnen. Inriktningen ska omfatta 400 gymnasiepoäng och programfördjupningen 200 gymnasiepoäng. Elever som läser inriktningen har rätt till minst 2 240 undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Inriktningen får börja det andra eller tredje läsåret. Minst fyra veckor av utbildningen ska utgöras av arbetsplatsförlagt lärande. Rektorn ansvarar för att det för varje elev och arbetsplats upprättas en gemensam plan som detaljerar vilka kurser eller delar av kurser som ska genomföras på arbetsplatsen, vilka arbetsmoment och arbetsuppgifter som eleven ska genomföra under det arbetsplatsförlagda lärandet, vilka lärare på skolenheten och vilken handledare på arbetsplatsen som ska vara kontaktpersoner för den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen samt hur uppföljningen ska genomföras.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Sammantaget är nämnden positiv till syftet och de framlagda förslagen i promemorian. Nedan sammanfattas nämndens yttrande, som i sin helhet bifogas ärendet.

Nämnden ställer sig positiv till förslaget att det ska krävas ett bemyndigande för att meddela föreskrifter som avser avvikelser från vad som annars gäller för högskoleförberedande program, som en förutsättning för att möjliggöra försöksverksamhet med yrkesinriktning på högskoleförberedande program.

Nämnden tillstyrker även promemorians förslag om försöksverksamhet på ekonomiprogrammet med en inriktning med yrkeskurser från handelsområdet. Förslaget innebär att utbildningen ska bedrivas inom ramen för ett särskilt examensmål. Nämnden påpekar vikten av att utformningen av försöksverksamheten beaktar elevers möjligheter till särskild behörighet för högskolestudier, då detta bedöms kunna bidra till fler sökande till utbildningen.

Nämnden framhåller det även som positivt att Statens skolverk utifrån förslaget skulle följa upp och utvärdera försöksverksamheten.

Promemorians förslag innebär att ändringar i skollagen ska träda i kraft den 1 juli 2022, samt att förordningen om försöksverksamhet på ekonomiprogrammet med inriktning handel ska träda i kraft 1 juli 2022 och tillämpas för utbildning som påbörjas läsåret 2023/2024. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget och ser behov av en skyndsam process inför tillämpningen av försöksverksamheten läsåret 2023/2024.

Stadskontorets bedömning

Stadskontoret delar promemorians bedömning att en tidig etablering på arbetsmarknaden är av stor vikt för de elever som väljer att inte studera vidare efter avslutad gymnasieutbildning. Genom en tidig etablering minskar risken för långvarig arbetslöshet. Promemorians förslag bedöms också som positiva för de elever som överväger att studera vidare efter avslutad gymnasieutbildning, men som av olika skäl inte bestämt sig för vad de vill studera. Möjligheten att inom ramen för gymnasieutbildningen kunna prova på ett yrke kan ge dessa elever starkare förutsättningar att fatta informerade beslut om eventuella fortsatta studier. Stadskontoret delar

gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens bedömning att elevers möjligheter till särskild behörighet för högskolestudier behöver beaktas i utformningen av försöksverksamheten för att göra det attraktivt för ungdomar att söka sig till utbildningen.

Promemorians förslag om arbetsplatsförlagt lärande möjliggör värdefulla kontakter med branschföreträdare, vilket kan underlätta övergången till yrkeslivet. I dagsläget saknas denna möjlighet för elever vid högskoleförberedande program. Stadskontoret anser att promemorians förslag om att möjliggöra ”hybridutbildning” mellan yrkesförberedande program och högskoleförberedande program svarar mot ett reellt behov kopplat till utbudet av gymnasieutbildningar. Som det påpekas i promemorian, samt av gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, är en viktig förutsättning att försöksverksamhet med yrkesinriktningar kvalitetssäkras och utvärderas på nationell nivå. Det bedöms även positivt att deltagande i försöksverksamheten villkoras med att det ska finnas ett lokalt programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv och att detta programråd ska ges möjlighet att medverka i det systematiska kvalitetsarbetet för utbildningen.

Stadskontoret vill påtala att det är av vikt att eventuella framtida försöksverksamheter med andra inriktningar som inkluderar yrkeskurser på högskoleförberedande program också bör vara föremål för remissrundor. Möjligheten att inrätta denna typ av hybridutbildningar behöver vägas mot efterfrågan på arbetskraft och de reella möjligheterna till tidig arbetsmarknadsetablering utifrån tänkta yrkesutgångar efter genomförda gymnasiestudier.

Med beaktande av gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande har förslag till yttrande tagits fram.

Stadskontorets förslag

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Utbildningsdepartementet.

Ansvariga

Jonas Rosenkvist Avdelningschef
Magdalena Bondeson Sektionschef
Andreas Norbrant Stadsdirektör